

Rasmus Tiihonen

Mulla on täällä Tampereen yliopiston politiikan tutkimusohjelman tutkimusjohtaja Hanna Ojanen ja tänään tullaan keskustelemaan tulevan EU:n komission rakenteesta. Jos sä nyt tarkastelet tätä tulevaa EU:n komissiota tai mitä oot siitä tähän mennessä nähnyt ja kuullut, niin mitkä on sun mielestä semmoisia merkittäviä muutoksia mitä tässä tulevassa komissiossa näkyy?

Hanna Ojanen

Kaksi asiaa tosiaan on mielenkiintoista. Yksi on se, että miten itäistä Eurooppaa ja esimerkiksi Baltian maita on nyt nostettu tosi paljon esiin. Tosi tärkeät niin sanotut salkut heillä ja muutenkin hyvin näkyviä. Ja sitten toinen juttu on ehkä sitten se, että tässä on korostettu ihan tietoisesti sitä, että eri komissaarien toimenkuvat menee päällekkäin tai ne on tälle vähän limittäisiä ja lomittaisia ihan sillä ajatuksella, että kun ne asiatkin on sellaisia, että ei nyt voi ajatella vaikka että energia olisi jotenkin eri asia kuin talous tai näin. Niin tässä on haettu nyt sitten sellaista ratkaisua, että jotkut teemat koskettaa monia komission jäseniä ja sitten on luonnollisesti tää tämmöinen perusrakenne mikä sitten koskettaa kaikkia. On nostettu esille, että on turvallisuus vauraus ja demokratia ja sitten kaiken takana kilpailukyky, mikä on se ydin ja pohja kaikille ja sitten tästä lähtisi sitten vähän jakautumaan ikään kun limittäin ne tehtävät. Tää on mielenkiintoista. Saa nähdä miten tää sitten käytännössä toimii.

Rasmus Tiihonen

Kun viime komissiossahan pääosa salkuista oli aika yksinkertaisia, oli joku yksi iso vastuualue, että ei oltu tällä tavalla levitetty niitä. Näetkö että se oli siinä tilanteessa ehkä jotenkin sopiva ja nyt on jotain muuttunut kun on pitänyt tehdä tämmöinen muutos vai miten sä hahmotat tän?

Hanna Ojanen

Tää on tosi mielenkiintoinen kysymys. Tässä varmaan haetaan nyt vähän sellaista uutta, mutta käytännössä tän ei tarvitse niin suurta muutosta sitten merkitä kuitenkaan. On tässä jo ehditty vähän sitäkin pohtia, että mitä jos tää johtaakin siihen, että oikein mikään ei etene kun kukaan ei ota oikein mitään kysymystä omakseen. Mutta komission koko rooli sehän on todella merkittävä Euroopan unionissa ja sillä lailla jos tää uusi tapa jakaa näitä tehtäviä lisää sitä jotenkin niin kun energisyyttä ja uusien aloitteiden määrää niin se on varmaan hyvä.

Rasmus Tiihonen

Komission roolihan on hyvin merkittävä ja ehkä monesti painottuu vielä enemmän komissio kuin parlamentti, vaikka niinku Suomen näkökulmasta, että mikä ajaa

Suomen asiaa tai missä voidaan ajaa Suomen asiaa, niin miten se oikeastaan edes vaikuttaa suomalaisiin, että minkälainen se komissio on jos puhutaan nyt ihan vaikka näistä, että minkälaisia salkkuja on tai ketkä siellä on salkuissa tai yleisesti tästä hierarkiarakenteesta tai painopisteistä?

Hanna Ojanen

No mä nyt purkaisin tätä vähän niin, että ne hierarkiarakenteet ja painopisteet tässä merkitsee kaikkein vähiten. Meille on tietysti mielenkiintoista nähdä, että kuka se suomalainen siellä sitten milloinkin on ja minkälaisia kysymyksiä, mutta siinä kokonaisuudessa se on hyvin pieni asia, sillä komissio toimii tälle kollegiaalisesti yhdessä ja sillä on yksi varsinainen puheenjohtaja. Ja se todella toimii niin, että siellä yksittäiset komissaarit ei ikään kuin päätä niistä omista asioistaan vaan päätökset tehdään yhdessä. Sitten se toinen mitä sä sanoit tässä, että suomalaisesta näkökulmasta monesti tää parlamentti korostuu, niin on totta, että siellä on sitten suomen edustajia, kun taas komissiossa ajatellaan niin, että ne jotka sinne on valittu ei edusta omia maitaan. No ketä ne sitten edustaa? Ne edustaa sitä unionia ja sitä ajatusta, että tässä nyt todella tehdään asioita erilailla ja yhdessä, eikä anneta niiden jäsenvaltioiden jarruttaa tai toimia sopimusten vastaisesti tai muuten jotenkin sabotoida sitä suunnitelmaa. Eli ajattelisin itse niin, että komissio on kyllä kaikkien kannalta se ihan keskeinen toimija. Se mitä sitten yleensä tapahtuu on että tää kolmas tärkeä toimi eli neuvosto, missä sitten jäsenvaltiot on, niin se saa jotenkin tässä ylivoimaa ja silloinhan ollaan vähän taas niin kun jäsenvaltioiden armoilla. Mutta nyt on ounasteltu, että koska tää edellinen komissio, jolla oli sama puheenjohtaja Ursula Von Der Leyen, koska se oli varsin taitava ja selvisi aika isoista haasteista, niin on hyvä syy odottaa, että nyt on vähän samanlainen tuntu ja että jopa saataisiin sen kaliiberin komissio kuin joskus vuosikymmeniä sitten on ehkä viimeksi ollut eli semmoinen komissio, joka todella vie asioita eteenpäin. Komissiollahan on lainsäädäntö oikeus. Se pystyy viemään asioita eteenpäin, mutta samalla pitää tosiaan tätä pakkaa koossa. Sillähän on aika monta tärkeätä tehtävää.

Rasmus Tiuhonen

Nyt on niin vahva komissio ollut vaikutusvaltansa tää aikaisempi ja nyt näyttää, että tää tulevaisuuden oletettavasti on aika vahva tai tulee olemaan aika vahva vaikutusvallaltaan, niin miten paljon siihen vaikuttaa vallan keskittyminen nimenomaan EU:n komission presidentille. Onko se mitenkään merkittävä osa sitä komission vahvuutta?

Hanna Ojanen

Mä ehkä hieman toisin päin näkisin, että joo komissiolla on sellainen rakenne, että sitä johtaa yksi henkilö ja tämän takia se, että kuka se on, on tärkeä juttu ja tässä tietysti on taas ne jäsenvaltiot sitten takana, että kuka valitaan. Ja nyt tässä on sitten käynyt niin, että tähän nykyiseen puheenjohtajaan tai presidenttiin ollaan oltu tyytyväisiä ja

hän voi jatkaa ja se on hyvä osoitus siitä, että on yksimielisyyttä ja ei haluta olla ikään kuin tässä nyt katkaisemassa tätä asioiden eteenpäin viemistä niin se on mielenkiintoista. Sitten tosiaan käytännössä aika paljon henkilöityy myös sitten tähän ihmiseen, koska hän on luonnollisesti paljon esillä ja sitten kun ottaa vielä työnsä ilmeisen vakavasti ja taitaa melkein asuakin siellä työpaikallaan, niin ilman muuta hän on sitten paljon esillä.

Rasmus Tiihonen

Mikä oikeastaan lopulta tekee komissiosta vahvan?

Hanna Ojanen

Se on hieman kiinni ajan hengestä. Tää on tosi nyt tämmöinen epämääräinen vastaus, mutta että tarkoitan sitä, että jos on jotain semmoisia konkreettisia yhteisiä ongelmia, niin kyllä se edistää myötämielisyyttä silleen, että ajatellaan, että annetaan sitten komission ratkaista. Nythän niitä kriisejä on riittänyt, mutta joskus aiemmassa vaiheessa, esimerkiksi sisämarkkinoiden rakentaminen, oli semmoinen valtava projekti, joka nähtiin, että no tää on nyt tehtävä ja tätä ei voi muut rakentaa kuin komissio. Eli on siis tarvetta isommalle muutokselle, isoille asioille jotka ei valmistu ihan noin kun kädenkäänteessä vaan jotka tarvitsee vuosien työn. Ja sitten nämä henkilökysymykset. Sitten se Komission kyky käytännössä sanoittaa sitä tilannetta, että millä lailla vastataan tähän kysymykseen. Se on myös ikään kun poliittista taitoa sitten viedä asioita eteenpäin ja ajattelen nyt tätä Ukrainassa alkanutta Venäjän hyökkäyssotaa ja sitten toisaalta tätä koronapandemiaa niin niissähän komissio toimi nopeasti ja osoitti tällaista uutta ajattelua ja uusien ratkaisujen löytämiskykyä, niin ehkä siitä tulee sitten sellaista luottamusta minkä varassa nyt voi jatkaa.